

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, I-QISM

Google
scholar

RePEc
RESEARCH PAPERS
IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
I-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSION FAOLIYATNI RAG'BATLANTIRISH VA BAHOLASHNING XORIJIY Tajribasi	34
Aytmuratova Ulbike Jalgasovna BREND POZITSIYALASH STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISHDA BOZOR TADQIQOTLARI METODIKASI	41
Jumayeva Zulfiya Qayumovna GLOBAL MOLIYAVIY BEQARORLIKNING O'ZBEKISTON MILLIY VALYUTASI BARQARORLIGIGA TA'SIRI	46
Davlatova Nilufar Avazovna KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGI: MANZILLI SAMARADORLIK INDEKSI (MSI) ASOSIDA BANDLIK DASTURLARINI BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	50
Eshmurodov Adhamjon Rahmonjonovich АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ООО «SAM PULSAR DISTRIBUTORS»	61
Мусаева Шоира Азимовна KICHIK BIZNESDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	68
Tukhtasinova Intizorkhon Sherzod qizi GLOBALLASHUV DAVRIDA JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'ZGARISHLARNING YANGI O'ZBEKISTONGA TA'SIRI	73
Jahongir Nurulloevich Jurayev YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGI	77
Nasulloeva Oydiyoy Saidovna ПРИВЛЕЧЕНИЕ МОЛОДЁЖИ К ЭКСПОРТУ ЦИФРОВЫХ УСЛУГ: МЕХАНИЗМ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ	82
Палвонова Севара Бахромовна MINTAQA IQTISODIYOTINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHDA IT-PARKLARNING NAZARIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI	94
Sultanova Zuxra Jaksilikovna INSON KAPITALINING KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI	99
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich Dilmurodov Komiljon Ahmad o'g'li RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI MONITORING QILISHNING INTEGRATSIYALASHGAN UZEMS MODELI	103
Bobobekov Ergash Abdumalikovich AUDIT JARAYONIDA MOLIYAVIY FIRIBGARLIK BELGILARINI ANIQLASHNING TAHLILIY TARTIB-TAOMILLARINI TAKOMILLASHTIRISH	108
Xusanov Shuxrat Burxanovich FROM AUTOMATION TO STANDARDIZATION: OPERATIONS MANAGEMENT CHALLENGES IN UZBEKISTAN'S HOSPITALITY SECTOR	115
Asal Kadirova СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСТИНИЧНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ НА ОСНОВЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	125
Нигматова Сугдиена Жалолiddин кизи	

SANOAT 4.0 TEXNOLOGIYALARINING RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI VA UZOQ MUDDATLI IQTISODIY O'SISHDAGI ROLI	131
Komilova Dilafruz Rustam qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MAISHIY XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY AHAMIYATI	137
Samiyeva Gulnoza Toxirovna	
O'taganov Fazliddin Isroil o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СТРАХОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРИСТСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ	142
Эргашева Файёза Боходир кизи	
МЕХАНИЗМЫ ГАРМОНИЗАЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКЕ	146
Жиенбаева Айсанем Оразбаевна	
XORAZM VILOYATIDA SHOLI YETISHTIRISHNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA UNING RESPUBLIKA SHOLICHILIGIDAGI O'RNI	154
Matrasulova Feruza Baxodirovna	
YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATINING HUQUQIY ASOSLARI VA HORIIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	159
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
ФОРМИРОВАНИЕ РЕЗУЛЬТАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ БЮДЖЕТНЫХ ПРОГРАММ В СФЕРЕ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА: МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ	166
Мирзаева Дилдора Иномовна	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI VA KREDIT RISKLARI HOLATINI BAHOLASH (DAVLAT BANKLARI MISOLIDA)	174
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	183
Aslanova Dilnoza Fatilloevna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TASHKILOT BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: NAZARIY YONDASHUVLAR VA BAHOLASH METODOLOGIYASI	187
Raxmonova Nilufar Umedovna	
HUDUDIIY IQTISODIYOT TARKIBIIY O'ZGARISHLARINI SHAKLLANTIRISHDA SANOATLASHUV, XIZMATLAR SEKTORI VA INVESTITSIYALARINING ROLI	196
Raxmonqulova Nafisa Olimjon qizi	
SOLIQ BAZASI TUSHUNCHASI, UNING MAZMUNI VA IQTISODIY MOHIYATI	201
Gadoyeva Nilufar Erkinovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KORXONALARNING MOLIVAVIY MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	208
Atadjanova Sevinch Qurbonbayevna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORAT SUBYEKTLARINI SOLIQA TORTISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	214
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich	
XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION MARKETINGNI QO'LLASH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	222
I.R.Sabirjanova	
OPPORTUNITIES FOR UTILIZING TAX INCENTIVES GRANTED TO SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THEREGIONAL ECONOMY	228
Palvanbayev Umidbek Uktam o'g'li	
MINTAQAVIY TURISTIK KLASTERLARNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK MODELII	233
Kazokova Dilnoza Bobirovna	
KORPORATIV BOSHQARUVNING QURILISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	238
G'iyosov Ilxom Karimovich	

O'ZBEKISTONDA KAPITAL BOZORINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI TAHLILI	246
Xaitova Gulmira Matsalayevna	
SUV TEJOVCHI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	253
Sangirova Umida Ravshanovna	
МЕТОДЫ СИСТЕМ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ И ПЛАНИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	259
Н. М. Эргашева	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	265
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOV QOBILIYATINI TA'MINLASHDA PUL OQIMLARINI BOSHQARISHNING O'RNI.....	271
Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
ТЕНДЕНЦИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ТАДЖИКИСТАНА ЗА 35 ЛЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ	276
Икромни Нуриддин Киём	
Раҳматзода Далер Талбак	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI VA ISTIQBOLLARI	283
Farog'at Xo'jabekova	

YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI VA ISTIQBOLLARI

Farog'at Xo'jabekova

ISFT Instituti Ilmiy va magistratura bo'limi yetakchi mutaxassisi

ORCID: 0009-0001-7915-3557

Email: farogatxojabekova@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada Respublika to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida yuqori va barqaror o'sish sur'atlarini ta'minlash, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va o'zlashtirish, raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarish va eksport qilish, modernizatsiya qilishning strategik muhim ahamiyati, yuqori texnologiyali yangi ish o'rinlarini yaratish, korxonalarni texnik va texnologik yangilash, ilg'or «klaster modeli»ni joriy etish ko'rib chiqilgan.

Kalitli so'zlar: korxona, texnologiya, investitsiya, mahsulot, eksport, klaster modeli, strategiya.

Abstract: This article examines the strategic importance of ensuring high and stable growth rates in the textile and garment industry of the Republic, attracting and absorbing foreign direct investment, producing and exporting competitive products, modernizing, creating new high-tech jobs, technical and technological modernization of enterprises, and introducing an advanced «cluster model».

Keywords: enterprise, technology, investment, production, export, cluster model, strategy.

Аннотация: В данной статье рассматривается стратегическое значение обеспечения высоких и стабильных темпов роста текстильной и швейной промышленности Республики, привлечения и освоения прямых иностранных инвестиций, производства и экспорта конкурентоспособной продукции, модернизации, создания новых высокотехнологичных рабочих мест, технико-технологической модернизации предприятий и внедрения передовой «кластерной модели».

Ключевые слова: предприятие, технологии, инвестиции, производство, экспорт, кластерная модель, стратегия.

KIRISH

Mamlakatimiz sanoati jadal sur'atlarda rivojlanib, iqtisodiy qudrati va salohiyati tobora yuksalib borayotgan zamonaviy davlat sifatida e'tirof etilmoqda. Sababi, istiqlol yillarida yurtimizda sanoatning barcha yo'nalishi yuqori texnologiyalarga asoslangan tarmoqlari muttasil ravnaq topmoqda.

Hozirgi kunda ishlab chiqarilayotgan tovar turlarini ko'paytirish va sifatini yaxshilash, ularning ichki va tashqi bozorlarda barqaror sotilishini ta'minlash, keskin raqobat muhiti sharoitida raqobatbardoshligini oshirish, tovarlar hayotiy davrini uzaytirish, bozor talabi asosida yangi tovarlarning loyihalarini yaratish, mahalliy tovarlarning mavqeini mustahkamlash, ularning brendi mashhurligini ta'minlash dolzarb masalalardan hisoblanadi.

Prezidentimiz tomonidan belgilangan "2020–2024-yillarda tovar va moliya bozorlarida raqobatni rivojlantirish Strategiyasi"ning asosiy maqsadi qilib samarali faoliyat yuritadigan bozorlarni va sog'lom raqobat muhitini shakllantirish hisobiga iqtisodiy o'sishni va innovatsiyalarni rag'batlantirish, investitsiyalar oqimini oshirish va yangi ish o'rinlarini yaratish hisoblanishi ham iqtisodiy subyektlar o'rtasidagi munosabatlarning rivojlanishiga qaratilgan.¹

Bozor munosabatlarining yangi pog'onaga ko'tarilishi korxonalarda marketing faoliyatini ilmiy asoslangan holda tashkil qilishni, marketing-menejment tamoyillarini keng targ'ib qilishni taqozo qiladi. Bugungi kunda eksportchi korxonalarining oldida qo'yilgan katta vazifalarni hisobga oladigan bo'lsak, mavzusining dolzarbligini tasdiqlash mumkin bo'ladi.

Hozirgi paytda eksportning kengayishi, iqtisodiy o'sishini ta'minlash, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, yangi joylarni yaratish va aholining turmush darajasini oshirish uchun yangi imkoniyatlar ochadi. Biz

¹ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.07.2020-yildagi "Raqobat muhitini yanada rivojlantirish va iqtisodiyotdagi davlat ishtirokini qisqartirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6019-son Farmoni // URL: <https://lex.uz/ru/docs/-4887654>

bilamizki, so'nggi yillarda O'zbekistonda korxonalarning tashqi savdo xo'jaligining sezilarli o'sishi va eksport tarkibining yaxshilanishi kuzatilmoqda. Tashqi savdo va eksport salohiyatining o'sishida va buning natijasida milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligining mustahkamlanishida eksportga yo'naltirilgan korxonalarning o'rni oshib bormoqda.

Jamiyat taraqqiyotida bozor munosabatlarining har bir ishtirokchisida o'z iqtisodiy faoliyatini baholash ko'nikmalarini hosil etish, tashqi iqtisodiy faoliyat bilan bog'liq bo'lgan shartnomalar tuzish, hamkorlarni tanlash, xalqaro marketing tamoyillaridan o'z faoliyatlarida foydalanish, shular asosida qarorlar qabul qilish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning, jahon bozoriga raqobatbardosh mahsulotlar chiqarishning qudratli omili sifatida maydonga chiqadi. Bugungi kunda olib boradigan tadqiqotlar marketingli yondashuv asosida bo'lganligi tufayli eksport salohiyati, eksport ishlab chiqarishi, eksport imkoniyatlari, eksportga ixtisoslashuv kabi tushunchalarni har tomonlama ilmiy-uslubiy o'rganib, ularning milliy iqtisodiyotimizda tutgan o'rniga baho beramiz. Shu bilan birga, eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarishning nazariy va amaliy mohiyatini ochish hamda uning xalqaro mehnat taqsimotida tutgan o'rniga e'tibor qaratish nazarda tutiladi.

Shuni ham ta'kidlash lozimki, zamonaviy bilimlarsiz, yangi texnika va texnologiyalarsiz bozor sharoitida muvaffaqiyatga erishish mumkin emas. Shunday ekan, iqtisodiyotni boshqarish, ishlab chiqarishni tashkil qilish, jahon va ichki bozor konyunkturasini tadqiq qilish, talab va taklif munosabatlari, zamonaviy menejment va marketing bilan bog'liq bo'lgan bilimlarni puxta egallash bugungi kun talabiga aylanib bormoqda.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xorijiy tajribalarga tayanib shuni ta'kidlash lozimki, korxonaning bozordagi raqobatbardoshligi uning bozorga yo'naltirilgan siyosatining samaradorligi bilan belgilanadi. Marketing tamoyillarini rivojlantirish va ularni amalda qo'llash bo'yicha ko'plab iqtisodchi olimlar shug'ullanib kelgan. Ular qatoriga F. Kotler, M. Porter, D. Evans, I. Ansoff, M. Berman, M. Golubkov, P. Samuelson, D. Marshall kabi taniqli olimlarni kiritishimiz mumkin.

Mamlakatimizda qator yillar davomida marketing sohasida olib borilgan izlanishlar milliy xususiyatlardan kelib chiqqan holda marketing nazariyasini rivojlantirishga katta hissa qo'shgan olimlarni ham e'tirof etish lozim. Bularga R. Ibragimov, Yo. Abdullaev, A. Saliev, M. Sharifxo'jaev, D. Raximova, Sh. Ergashxodjaeva, Sh. Musaeva va boshqalarni kiritish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tizimli yondashuv, marketing tahlili, taqqoslash va raqamli ko'rsatkichlarni baholash usullari qo'llanilgan. Ijtimoiy media platformalaridagi ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish uchun ommaviy kuzatuv usullaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Gilamchilik sanoati – tabiiy (jonivorlar va o'simliklardan olinadigan tolalar) va sun'iy tolalardan foydalanib turli xildagi gilamlar ishlab chiqaruvchi sanoat tarmog'i hisoblanadi. Gilamchilik badiiy hunarmandlik sohasi sifatida turli davlatlarda o'ziga xos shaklda rivojlanib kelgan. Iqtisodiyotni rivojlantirishda to'qimachilik sanoati muhim rol o'ynaydi, aholini kiyim-kechak, uy-ro'zg'or buyumlari va sanoat tovarlari bilan ta'minlaydi. To'qimachilik sanoat sohasi qishloq xo'jaligi va boshqa sohalar bilan yaqindan hamkorlik qilishi hech kimga sir emas. Gilam ishlab chiqarish to'qimachilik sanoatining muhim tarmoqlaridan biri hisoblanadi.

Butun dunyoda marketing tadqiqotlari bilan mashhur IndexBox nashriyotining olib borgan tadqiqotlariga ko'ra, Amerika Qo'shma Shtatlari dunyodagi eng katta gilam ishlab chiqaruvchi mamlakat bo'lib, bir yilda taxminan 1,1 milliard m² tayyor mahsulot ishlab chiqaradi. Ushbu davlatning 2016-yilda global gilam ishlab chiqarishdagi ulushi 28 foizni tashkil etdi. Dunyoning yirik gilam ishlab chiqaruvchi davlatlarining keyingi o'rinlarini Xitoy (12%), Turkiya (12%), Misr (7%), Kanada (6%), Belgiya (5%), Hindiston (5%) va Gollandiya (4%) egallagan.

Jahonda 2016-yilda ishlab chiqarilgan gilam va gilam mahsulotlari iste'molining 34 % ulushi Amerika Qo'shma Shtatlari hissasiga to'g'ri keladi. Dunyoning boshqa davlatlari, jumladan, Misr (8%), Kanada (7%), Xitoy (7%), Buyuk Britaniya (5%), Avstraliya, Turkiya, Indoneziya va Yaponiya (3%, har biri), Hindiston va Eron (har biri 2%) gilam mahsulotlarining yetakchi iste'molchilari hisoblanadi. Gilam mahsulotlari global iste'molning 23 % ulushi qolgan davlatlar hissasiga to'g'ri keladi.

Mamlakatimiz Prezidenti tomonidan respublikada to'qimachilik sanoatini rivojlantirishga katta ahamiyat berilmoqda. Ayniqsa, yetishtirilgan paxta tolasini o'zimizda qayta ishlash va yuqori sifatli to'qimachilik mahsulotlari bilan jahon bozoriga chiqish katta ahamiyatga ega.

Respublika to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida yuqori va barqaror o'sish sur'atlarini ta'minlash, to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va o'zlashtirish, raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarish va eksport qilish, modernizatsiya qilishning strategik muhim ahamiyatga ega bo'lgan loyihalarini amalga oshirish hisobiga yuqori texnologiyali yangi ish o'rinlarini yaratish, korxonalarni texnik va texnologik yangilash, ilg'or «klaster modeli»ni joriy etishga qaratilgan tarkibiy qayta tashkil etishni yanada chuqurlashtirish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlangan 2019–2025-yillarda to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatini jadal rivojlantirish Konsepsiyasida:

kompleks yondashuv asosida xom ashyoni qayta ishlash, tayyor mahsulotni, shu jumladan, sanoat kooperatsiyasini kengaytirish hamda qo'llab-quvvatlash asosida ishlab chiqarish va eksport qilish, to'qimachilik mahsulotlarini sotishning ichki va tashqi bozorlarini tadqiq qilish;

ichki va tashqi bozorlarda mahsulotlar raqobatbardoshligini ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish, qo'shimcha qiymat yaratishning yagona zanjirini tuzish;

respublikada ishlab chiqariladigan paxta ip-kalavalarining butun hajmini qayta ishlash hisobiga 2025-yilga borib to'qimachilik mahsulotlari eksporti hajmini 7 milliard AQSH dollariga yetkazish ko'zda tutilgan.

So'nggi yillarda to'qimachilik va tikuv-trikotaj sanoatida katta o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. Bunga Hukumat tomonidan soha tadbirkorlariga yaratilgan keng imkoniyatlar, investitsion muhitning yaxshilanishi va tashqi bozorlarga chiqishda olib borilgan siyosat va "O'zto'qimachilik-sanoat" uyushmasi va korxonalar tomonidan ishlab chiqilgan Rivojlanish strategiyasi asosiy omillaridan biri bo'ldi.

Ayni damda "O'zto'qimachilik-sanoat" uyushmasida 1970 dan ortiq yirik to'qimachilik va tikuv-trikotaj korxonalari qamrab olingan. Hozirda tarmoq korxonalarining respublika bo'yicha umumiy soni 7000 dan ortiq. So'nggi yillar mobaynida sohada keskin o'zgarishlar ro'y berdi va buning natijasida 3,2 mlrd. dollar xorijiy investitsiyalar o'zlashtirildi, mahsulot eksporti 2,1 mlrd. dollarga yetkazildi, 360 mingdan ortiq kishi sohada faoliyat yuritib kelmoqda. Respublikaning barcha hududlarida to'qimachilik korxonalari tashkil etilib, iqtisodiyotning drayver sohaslaridan biriga aylandi.

Ayniqsa, O'zbekiston gilam ishlab chiqarish korxonalarining faoliyatidagi ijobiy o'zgarishlarni yaqqol ko'rishimiz mumkin. O'zbekiston Davlat statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, oxirgi yillarda gilam ishlab chiqarish sohasi katta yutuqlarga erishgan (1-jadval).

1-jadval

O'zbekistonda 2022-2025-yillarda gilam mahsulotlarining eksport-import hajmlari, mln AQSH dollari²

	2022	2023	2024	2025	O'zgarish
Eksport	19,5	34,4	31,0	32,0	+12,5
Import	0,9	3,1	1,4	5,2	+4,3
Farqi	+18,6	+31,3	+29,6	+26,8	-

Ko'rinib turibdiki, gilam mahsulotlari eksporti importdan ancha yuqori bo'lib kelmoqda, ya'ni bir necha barobar ko'p. Shu bilan birgalikda, gilam importining 2025-yilda keskin oshishi xalqaro bozorda raqobatchilar ko'payishini, O'zbekiston gilam bozori xorijiy korxonalar uchun qiziqish obyektiga aylanishini ko'rsatmoqda.

2026-yilda to'qimachilik sanoatida salmoqli ishlar olib borilmoqda. To'qimachilik sanoatini rivojlantirishda yangi vektor sifatida paxta-to'qimachilik klasterlari tashkil qilindi va paxtadan to tayyor mahsulotgacha bo'lgan ishlab chiqarish zanjiri to'liq qamrab olindi. Aynan klasterlar yordamida suv tejash va tomchilatib sug'orish, eko paxta yetishtirish va sertifikatlash tizimlarini keng joriy qilish boshlandi.

Islohotlarni jadallashtirish va kadrlarni tayyorlash maqsadida Koreya Respublikasi hukumati tomonidan jalb qilingan grant evaziga O'zbek-Koreya to'qimachilik texnoparki tashkil etildi. Bu texnopark texnolog kadrlarni tayyorlash va yangi smart texnologiyalar orqali yangi turdagi mahsulotlarni yaratishga qaratildi.

Mahsulot sifati va tashqi bozorlarda xaridorligini oshirish maqsadida Germaniyaning tashqi hamkorlik jamiyati bilan birgalikda to'qimachilik mahsulotlarini Yevropa bozoriga olib chiqish va feshn inkubator dasturiga boshlandi. Bu o'z navbatida YI tomonidan O'zbekistonga GSP+ preferensiyalar tizimi berilganligi va mahsulot eksportini keskin oshirishda muhim omil bo'lgan xalqaro standartlarni korxonalarda joriy qilishni talab qiladi. Va ayni shu dastur doirasida Gollandiyaning Control Union sertifikatlash korxonasi tomonidan Uyushma bilan hamkorlikda keng ishlar olib borilmoqda.

Jumladan, Uyushmaga a'zo korxonalar tomonidan joriy yil yanvar-mart oylarida 252 ming tonna paxta tolasi o'zlashtirildi.

Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi – 7,5 trln. so'mni tashkil etdi (o'sish sur'ati – 122,5 foiz).

2 Manba: Muallif ishlanmasi.

Jumladan,

- ip kalava 169,4 ming tonna (o'sish sur'ati – 106,9 foiz);
- ip gazlama 118,7 mln kv. metr (127,2 foiz);
- trikotaj mato 39,4 ming tonna (124,7 foiz);
- trikotaj mahsulotlari 112,6 mln. dona (110,6 foiz);
- paypoq mahsulotlari 63,5 mln. juft (116,5 foiz);
- tikuvchilik mahsulotlari 120,2 mlrd. so'm (109,3 foiz).

Mahalliyashtirish dasturi doirasida 141,8 mlrd. so'mlik mahsulotlar ishlab chiqarildi. Mahsulot tannarxini – 30,4 mlrd. so'mga pasaytirishga erishildi.

Investitsiya dasturiga asosan 21 ta loyiha doirasida 54,2 mln. dollarlik (rejaga nisbatan – 186,2 foiz) mablag'lar, shu jumladan, 49,2 mln. dollar (10 ta loyiha, hisobot davri rejasiga nisbatan 244,3 foiz) to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar o'zlashtirilgan.

2026-yil 1-chorak yakuniga ko'ra, 648,1 mln. dollarga teng to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirildi (respublika eksportidagi ulushi 29 foiz), o'tgan yilga nisbatan 143,5 foiz o'sish sur'atlari ta'minlandi (2020-yil 1-chorak yakuniga ko'ra 452 mln. doll.). Shundan, mart oyida amalga oshirilgan eksport hajmi 243,5 mln. dollarni tashkil qilib, yanvar oyiga nisbatan 123,6 foiz o'sishga hamda fevral oyiga nisbatan 117,6 foizga oshirilishiga erishildi (yanvar-fevral oylarida mos ravishda 197 va 207 mln. doll. tashkil etgan).

Bugungi kunda respublikaning deyarli barcha hududlarida, shu jumladan, olis va ish o'rinlariga talab yuqori bo'lgan hududlarida to'qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlari ishlab chiqarishning yangi quvvatlari yaratilmoqda. Ayniqsa, xotin-qizlarning mehnat bilan bandligini ta'minlash uchun tikuv-trikotaj komplekslari barpo etilishi aholi zich yashaydigan hududlarda ularni doimiy ish o'рни bilan ta'minlaydi.

Ushbu loyihalar avvalo hududlarda yetishtirilayotgan paxta tolasini o'sha yerining o'zida to'liq qayta ishlab, yuqori qo'shilgan qiymatga ega mahsulot ishlab chiqarishni hamda hudud aholisining real daromadlarini oshirilishiga imkon beradi.

2026-yil 1-chorak yakuniga ko'ra, 648,1 mln. dollarga teng to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirildi (respublika eksportidagi ulushi 29%), o'tgan yilga nisbatan 143,5 foiz o'sish templari ta'minlandi (2020-yil 1-chorak yakuniga ko'ra 452 mln. doll.). Shundan, mart oyida amalga oshirilgan eksport hajmi 243,5 mln. dollarni tashkil qilib, yanvar oyiga nisbatan 123,6 foiz o'sishga hamda fevral oyiga nisbatan 117,6 foizga oshirilishiga erishildi (yanvar-fevral oylarida 197 va 207 mln. doll. tashkil etgan).

Respublikada ishlab chiqarilgan jami to'qimachilik va tikuv-trikotaj mahsulotlari hajmining 56,1 foizi eksportga yo'naltirilgan bo'lsa, qolgan qismi esa ichki bozorga yo'naltirildi.

Amalga oshirilgan eksport mahsulotlari tarkibida kalava ip 54,1% (350,7 mln. doll.), gazlama mato 4,7% (30,2 mln. doll.), trikotaj mato 8,4% (54,4 mln. doll.), tikuv-trikotaj mahsulotlari 31,1% (201,4 mln. doll.), paypoq mahsulotlari 1,7% (11,2 mln. doll.).

Mahsulotlar jami 55 ta (2020-yil 50 ta) davlatlarga eksport qilingan bo'lib, Rossiya – 33,8% (214 mln. doll.), Xitoy – 25,5% (165,6 mln. doll.), Qirg'iziston – 13,1% (84,7 mln. doll.), Turkiya – 11,3% (73,6 mln. doll.) asosiy hamkor davlatlarni tashkil etdi. Ushbu davlatlarning ulushi jami eksportda 83%ga (537,9 mlrd. doll.) to'g'ri keldi.

Mahsulotlar eksporti bilan shug'ullangan subyektlarning soni 831 tani tashkil etib, 108%ga yoki 58 taga oshdi (2024-yil – 773 ta).

GSP+ preferensiyalar tizimi – yangicha qarash va yangi marralar. 2020-yil yakuniga ko'ra, Yevropa Ittifoqi mamlakatlariga 74,1 mln. dollarga teng 102 ta tadbirkorlik subyektlari tomonidan to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirildi, o'tgan yilga nisbatan 136,4 foiz o'sish templari ta'minlandi (2025-yil yakuniga ko'ra 53,3 mln. doll. tashkil etgan).

2026-yil 1-chorak yakuniga ko'ra, 27,5 mln. dollarga teng 71 ta tadbirkorlik subyektlari tomonidan to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirildi, o'tgan yilga nisbatan 148,7 foiz o'sish templari ta'minlandi (2019-yil 1-chorak yakuniga ko'ra 18,5 mln. doll.).

Amalga oshirilgan eksport mahsulotlari tarkibida kalava ip 49,1% (13,5 mln. doll.), gazlama mato 21,9% (6 mln. doll.), trikotaj mato 16,7% (4,6 mln. doll.), tikuv-trikotaj mahsulotlari 11% (2,9 mln. doll.), paypoq mahsulotlari 1,3% (0,3 mln. doll.).

Mahsulotlar jami 16 ta Yevropa Ittifoqi davlatlariga eksport qilingan bo'lib, Polsha – 56% (15,4 mln. doll.), Italiya – 19,1% (5,3 mln. doll.), Germaniya – 7,3% (2,0 mln. doll.) asosiy hamkor davlatlarni tashkil etdi. Ushbu davlatlarning ulushi jami eksportda 82,3%ga (22,7 mln. doll.) to'g'ri keldi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, keltirilgan tahliliy ma'lumotlar O'zbekistonda to'qimachilik sanoati, xususan, gilamchilik tarmog'ining ishlab chiqarish va eksport salohiyati izchil ortib borayotganini ko'rsatadi. Tarmoqda ishlab chiqarish quvvatlarining kengayishi, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, zamonaviy texnologiyalarni joriy

etish va xomashyoni chuqur qayta ishlash imkoniyatlarining ortishi uning iqtisodiyotdagi ahamiyatini oshirmoqda.

Tahlillar gilam mahsulotlari eksportining import hajmidan sezilarli darajada yuqori ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, 2025-yilda import hajmining oshishi ichki bozorda xorijiy ishlab chiqaruvchilar bilan raqobat kuchayayotganidan dalolat beradi. Bu holat mahalliy korxonalardan mahsulot sifati, dizayni, narx siyosati, brend yaratish va marketing faoliyatini takomillashtirishni talab etadi.

Paxta xomashyosidan tayyor mahsulotgacha bo'lgan ishlab chiqarish zanjirining shakllantirilishi yuqori qo'shilgan qiymat yaratish va tayyor mahsulotlar eksportini oshirish uchun muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, xalqaro standartlarni joriy etish, mahsulotlarni sertifikatlash va GSP+ preferensiyalaridan samarali foydalanish O'zbekiston to'qimachilik mahsulotlarining xalqaro, xususan, Yevropa bozorlaridagi raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Gilamchilik korxonalarining eksport salohiyatini oshirishda raqamli marketing, elektron tijorat, ijtimoiy media platformalari va xalqaro iste'molchilar talabini o'rganish imkoniyatlaridan keng foydalanish maqsadga muvofiq. Shuningdek, milliy brendlarni rivojlantirish, mahsulot assortimentini diversifikatsiya qilish, yuqori qo'shilgan qiymatga ega tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish va eksport geografiasini diversifikatsiya qilish zarur.

Shu asosda gilamchilik korxonalarida marketing tadqiqotlarini muntazam tashkil etish, xalqaro standart va sertifikatlash tizimlarini joriy etishni rag'batlantirish, raqamli marketing va elektron tijoratdan foydalanishni kengaytirish hamda yangi eksport bozorlarini o'zlashtirish bo'yicha amaliy choralarni kuchaytirish taklif etiladi.

Umuman olganda, marketingga yo'naltirilgan boshqaruv tizimini takomillashtirish, innovatsion va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish hamda tashqi bozorlardagi talab va raqobat muhitini chuqur o'rganish mahalliy gilam mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshirish va to'qimachilik sanoatining eksport salohiyatini yanada kengaytirish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 29.03.2021-yildagi "2021 — 2025-yillarda davlat ishtirokidagi korxonalarni boshqarish va isloh qilish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 166-son qarori // URL: <https://lex.uz/ru/docs/-5348948>
2. Mirziyoyev Sh. M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini himoya qilish mamlakat taraqqiyoti va xalq farovonligining garovidir. — T.: O'zbekiston, 2017. — 48 b.
3. Mirziyoyev Sh. M. Biz buyuk kelajakni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. — T.: O'zbekiston, 2017. — 488 b.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2020-yil 24-yanvar. — Xalq nutqi, 2020-yil 26-yanvar.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 06.07.2020-yildagi "Raqobat muhitini yanada rivojlantirish va iqtisodiyotdagi davlat ishtirokini qisqartirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-6019-son Farmoni // URL: <https://lex.uz/ru/docs/-4887654>
6. Azimovna, M. S. (2022). Professor of Samarkand Institute of Economic and Service, Samarkand, Uzbekistan. Formation of psychology and pedagogy as interdisciplinary sciences, 1(9), 20–23.
7. Musayeva, S., & Usmanov, F. (2022). Ways to develop marketing activities in tourist organizations. Science and innovation, 1(A5), 84–88.
8. Azimovna, M. S., Ilkhomovna, U. D., & Shokhrukhovich, U. F. (2022). Issues of improving productivity competition in agriculture. Ijtimoiy fanlarda innovatsiya onlayn ilmiy jurnali, 2022, 51–53.
9. Azimovna, M. S., Ilkhomovna, U. D., & Shokhrukhovich, U. F. (2022). The role of marketing in increasing the economic efficiency of service enterprises.
10. Azimovna, M. S., Ilkhomovna, U. D., & Shokhrukhovich, U. F. (2022). The concept of a correct marketing policy in trade and service enterprises.
11. Musayeva, S. (2022). Studying the organization of advertising activities of goods at "Samarkand Tea Packaging Factory" JSC. Science and innovation, 1(A6), 185–192.
12. Musayeva, S. (2022). Prospects for the development of "Stekloplastik" LLC activity in the conditions of the market economy. Science and innovation, 1(A6), 539–546.
13. Azimovna, M. S., Ilkhomovna, U. D., & Shokhrukhovich, U. F. (2022). Importance and Characteristics of Brand Choice in Services. European Multidisciplinary Journal of Modern Science, 1–3.
14. Musaeva Sh. A. Marketing tadqiqotlari. Darslik. "STAR-SEL" MChJ nashriyot va ijodiy bo'limi. Samarqand – 2023.
15. Musaeva Sh. A. Integrallashtirilgan marketing kommunikatsiyasi. O'quv qo'llanma. "Mahorat" nashriyoti, Samarqand – 2022.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>